

Jesaja 40:22 en de vorm van de aarde

Bron: <https://creation.com/isaiah-40-22-circle-sphere>, 11-8-2016

Indien niet anders vermeld komen alle Schriftaanhalingen uit de Statenvertaling (SV of HSV)
Vertaling en voetnoten door M.V.

De eerste regel van Jesaja 40:22 luidt: “Hij [= God] is het, Die daar zit boven den **kloot**¹ der aarde” (SV); “Hij is het Die zetelt boven de **omtrek** van de aarde” (HSV); “It is He that sitteth upon the **circle** of the earth” (KJV). Sommigen hebben hieruit opgemaakt dat de Schrift leert dat de aarde een platte schijf is in plaats van een bol. Echter, zelfs als het originele Hebreeuws correct wordt begrepen als verwijzend naar een ‘cirkel’ (‘circle’, KJV), betekent dit niet noodzakelijk iets dat plat is; van bovenaf gezien heeft een bol het uitzicht van een cirkel – en inderdaad vanuit gelijk welk oogpunt ook bekeken. Bovendien is er goede reden om aan te nemen dat het woord, vertaald met ‘cirkel’, beter vertaald kan worden met ‘sfeer’.

De Hebreeuws-Latijnse polygot Bijbel uitgegeven door Benedictus Arias Montanus en voor het eerst gedrukt in 1528. Dit gebruikt het Latijnse woord *globus* om het Hebreeuwse woord *khûg* in Jesaja 40:22 te vertalen

Het Hebreeuwse woord in kwestie is *khûg* (כִּהּוּג) dat ook te vinden is in Job 22:14 alwaar het in veel bijbelversies met ‘**gewelf**²’ wordt vertaald. De New American Standard Bible leest bijvoorbeeld: “Hij [God] loopt op het gewelf (‘vault’) van de hemel”. Duidelijk draagt ‘gewelf’ (‘vault’) het gevoel van iets driedimensioneels en dit wordt aangeduid als de primaire betekenis van *khûg* in de bekende *Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon*. [1] In het moderne Hebreeuws wordt *khûg* een ‘sfeer’ genoemd, samen met *kaddur*, *galgal* en *mazzal*. [2] In het Arabisch (een andere Semitische taal), betekent *kura* ‘bal’ en dit is ook het woord dat wordt gebruikt in de Van Dyck-Boustani Arabic Bible (1865) voor *khûg* in Jesaja 40:22.

Men kan ook pleiten voor moderne Europese termen die sfericiteit aanduiden. Filologen hebben een aantal Indo-Europese woorden ontdekt die gerelateerd lijken te zijn aan Semitische woorden, hetzij van gedeelde oorsprong, hetzij ontleend in het verre verleden. [3] Hoewel er geen specifiek bewijs is dat er een verband bestaat met het Hebreeuwse woord *khûg*, kan het belangrijk zijn dat er in Indo-Europese talen soortgelijk klinkende woorden bestaan die absoluut verwijzen naar een bolvormig object, voorbeelden zijn *kugel*³ (midden Hoogduits), *Kula* (Pools), *Kugla* (Servo-Kroatisch) en *Gugā* (hun Proto-Indo-Europese wortel). [4, 5, 6]

Verscheidene Latijnse bijbels uit de zestiende eeuw geven aan dat middeleeuwse geleerden *khûg* in Jesaja 40:22 begrepen als verwijzing naar de bolvormigheid van de aarde. Santes Pagnino vertaalde bijvoorbeeld deze *sphaera*, en Benedictus Arias Montanus en François Vatable *globus*. De zeventiende-eeuwse Giovanni Diodati Bijbel gebruikte ook *globus* en de achttiende eeuwse Nederlandse

¹ Oud Nederlands voor “bal”.

² SV: “omgang”; HSV: “omtrek”; KJV: “circuit”.

³ Wij kennen “kogel” (of “bol”) als vertaling van het Duitse “kugel”. Een kogel is van oorsprong een bol. Denk bv. aan antieke kanon- en geweerkogels (bolvormig), en ook aan de kogels in een “kogellager”.

Hebraïst Campeius Vitringa gebruikte *orbis*.^[7] Meer recent gebruikte de Spaanse Jerusalem Bible *orb* en de Italiaanse Riveduta Bible *globo*.

Conclusie

Hoewel de modernste bijbelversies *khûg* als ‘cirkel’ vertalen, kan ervoor gepleit worden dat ‘sfeer’ de betekenis was die het originele Hebreeuws bedoelde. Historisch gezien hebben geleerden dit vaak bekeken en gaven ze de voorkeur aan de Latijnse woorden *sphaera*, *globus* en *orbis*. De recente voorkeur voor ‘cirkel’ kan ontstaan zijn uit het geloof dat mensen die in Jesaja’s tijd te primitief waren om de ware aard van de aarde te realiseren. Dit lijkt echter onwaarschijnlijk, omdat Job 26:7 – waarschijnlijk enkele eeuwen eerder geschreven – stelt dat God “de aarde aan niets hangt”, wat aangeeft dat de oude Hebreeërs een behoorlijk verfijnd begrip van kosmologie hadden.

“Hij hangt de aarde op aan het niets” (Job 26:7, HSV)

“He ... hangeth the earth upon nothing” (Job 26:7, KJV)

Iedereen is het erover eens dat *khûg* het gevoel draagt van bolvormigheid, en algemeen gebruik maakt duidelijk dat dit kan verwijzen naar een twee- òf driedimensionale geometrie. Vandaar dat niet kan worden betoogd dat Jesaja 40:22 de aarde duidelijk als een schijf voorstelt. Bovendien, zelfs als *khûg* hier naar een cirkel zou verwijzen, duidt dit niet noodzakelijk op vlakheid, aangezien een bol als een cirkel verschijnt vanuit elke richting waarin deze wordt bekeken.

De Statenvertalers (Statenbijbel 1637) hebben het juist gezien want de eerste regel van Jesaja 40:22 luidt: “Hij [= God] is het, Die daar zit boven den **kloot**⁴ der aarde”. In mijn eigen Statenbijbel, uit 1647, staat het zo: “Hij ist die daer sit boven den kloot der aerde” (M.V.).

Referenties en notities

1. Brown, F. et al., *Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon: With an Appendix Containing the Biblical Aramaic*, Hendrikson Publishers, USA, p. 295, reprinted January 1999 from the 1906 edition; biblehub.com/hebrew/2329.htm.
2. Ben-Yehuda, E. and Ben-Yehuda, D., *Hebrew Dictionary*, Pocket Books (Simon & Schuster), USA, p. 252, 1961.
3. Levin, S., *Semitic and Indo-European: The Principal Etymologies*, vol. 1, John Benjamins, USA, 1995.
4. Buck, C.D., *A Dictionary of Selected Synonyms in the Principal Indo-European Languages*, University of Chicago Press, Chicago, pp. 907–8, 1949.
5. López-Mencherero, F., *Proto-Indo-European Etymological Dictionary*, indo-european.info/indo-european-lexicon.pdf, 2012.
6. *Proto-Indo-European Etymological Dictionary*, Asociación Cultural Dnghu; dnghu.org.
7. *John Gill’s Exposition of the Bible*, footnote to Jesaja 40:22; biblestudytools.com.

Lees ook:

- “Leert de Bijbel dat de aarde plat is?”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/aarde-plat.pdf>
- <https://answersingenesis.org/astronomy/earth/is-the-earth-flat/>
- <https://creation.com/is-the-erets-earth-flat>
- <https://creation.com/the-flat-earth-myth-and-creationism>
- <https://creation.com/is-the-raqiya-firmament-a-solid-dome>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm

Rubriek “Schepping vs. Evolutie”: <http://www.verhoevenmarc.be/schepping.htm>

⁴ Oud Nederlands voor “bal”.